

Herdenken op een later moment

DELA
voor elkaar

Nabestaanden die in deze tijd een dierbare zijn verloren, moeten de mogelijkheid krijgen op een later moment nog een keer stil te staan bij het verlies. Herdenken en herinneren is belangrijk bij de verwerking. Slechts een enkeling vindt dat zo'n moment onnodig emoties oproept en het de nabestaanden moeilijk maakt. Dit blijkt uit het onderzoek dat coöperatie DELA onder haar leden deed.

Leden van DELA: maak het mogelijk voor nabestaanden om na coronatijd stil te staan bij verlies

Wensen en behoeften

Vanwege de coronamaatregelen mogen er niet meer dan dertig mensen bij een uitvaart zijn. Het afscheid beperkt zich tot een bijeenkomst in aula of kerk en eventueel een bezoek aan de begraafplaats. Door de condoleance achteraf is een streep gehaald omdat, net als op horeca plekken, samenzijn en iets consumeren verboden is. DELA vroeg haar leden wat zij ervan vinden als later herdenken mogelijk wordt gemaakt, wat een vorm daarbij zou kunnen zijn en wat de bijdrage van DELA zou moeten zijn.

Individuele herdenking favoriet

Ruim driekwart van de ondervraagden vindt een individuele herdenking voor nabestaanden van leden die in deze tijd een dierbare zijn verloren het meest passend. Ook is gevraagd wie deze bijeenkomsten moet organiseren. Meer dan zestig procent vindt dat DELA de nabestaanden moet helpen en maar een heel klein gedeelte vindt dat de nabestaanden alles zelf moeten doen of dat DELA volledig moet regelen. Locaties van DELA zijn een logische plek voor individuele herdenkingen, ook een publieke ruimte komt in aanmerking. Slechts een klein vindt dat zo'n bijeenkomst in de persoonlijke omgeving zou moeten plaatsvinden.

Stimuleren nationale herdenking

Ook een collectieve - en een nationale herdenking kunnen voorzien in een behoefte. Voor beide opties geldt dat ongeveer één derde van de deelnemers positief is. Veel leden zijn bekend met de collectieve bijeenkomsten omdat DELA al vele jaren lichtjesavonden organiseert op haar uitvaartcentra en crematoria. Nabestaanden maken hier massaal gebruik van en zijn heel blij met de mogelijkheid om hun overledene te blijven herdenken op de plek waar ze ook afscheid van hem of haar hebben genomen. Als het mogelijk is dan zal DELA ook dit jaar veel van die bijeenkomsten organiseren. Wat betreft een nationale herdenking vindt bijna de helft van de deelnemers dat DELA een 'stimulerende rol' heeft om die van de grond te krijgen. De rekening moet niet worden betaald door DELA en ook moet DELA niet de hoofdorganisator zijn.

Vervolg

Er deden een kleine zeshonderd mensen uit het ledenpanel van coöperatie DELA mee. Veel van deze mensen hebben afgelopen weken geen uitvaart in directe kring meegemaakt. Daarom gaat DELA ook een onderzoek onder nabestaanden houden die in de afgelopen weken afscheid moesten nemen van een overleden dierbare.

De uitkomsten van dit onderzoek leveren een goede denkrichting voor DELA op. Het is nog te vroeg om besluiten te nemen. Om zorgvuldig te werk te gaan zal DELA ook de komende periode goed luisteren naar haar leden, de nabestaanden en andere stakeholders.